

In alle talen

Meertaligheid in het VO verwelkomen én benutten

Jantien Smit, lector Meertaligheid en Onderwijs, Hogeschool Utrecht
(jantien.smit@hu.nl)

11 oktober 2022

Tekeningen: Lizzy Angerer

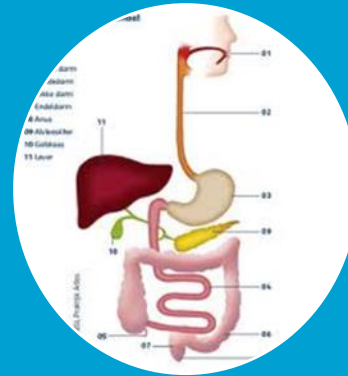
1.

Taalrijk onderwijs: *meertalig* onderwijs

Welke taal heb je nodig op school?

Concreet
Context
Eten, kauwen, spuug

Abstract
Zonder context
*Verteringsproces,
speeksel, functie*

← DAT ----een beweeglijk continuüm----- CAT →

Taal en meertaligheid

Taal $\neq$ de *Nederlandse* taal

- Meer dan de helft van de wereldbevolking is *meertalig*
- In de grote Nederlandse steden spreekt meer dan 60% van de leerlingen een andere taal, al dan niet naast het Nederlands

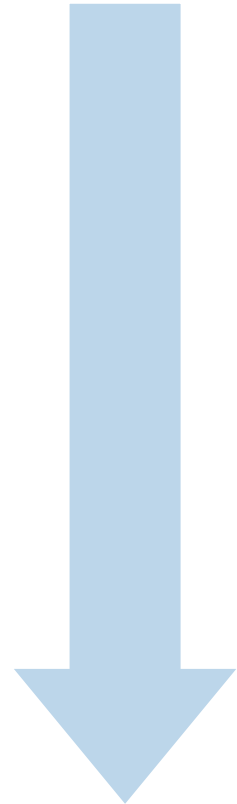
Wat is meertaligheid?

Individueen worden meertalig genoemd als ze de competentie hebben om meer dan één taal te begrijpen en produceren of als zij van meerdere talen regelmatig gebruikmaken

(Van den Branden, 2010, p. 170)

- Veel mensen **identificeren** zich (primair) met een andere taal dan het Nederlands

Naar taalrijk, meertalig onderwijs

I.p.v. apart taalonderwijs

I.p.v. deelvaardigheden

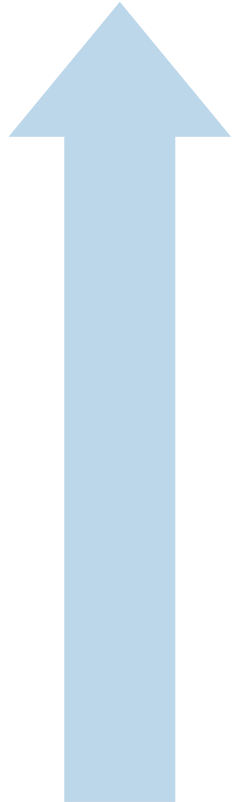
I.p.v. eentalig

Integratie van taal- en vakonderwijs

Deel-taalvaardigheden **in samenhang** brengen

Taalsteun geven in interactie en lesmateriaal

Naar **meertalig** leerklimaat

2.

Meertaligheid: hoe we erover praten, ernaar kijken, en ernaar handelen

Hoe kiezen we onze woorden?

Taalarm
 Taalzwak
 Taalprobleem
 Taalachterstand

Veeltalig
 Talenrijkdom
 Talige diversiteit
 Meertalige repertoires

Meertaligheid: vermeende problemen

- Talen zitten elkaar in de weg
- Meertalige leerlingen hebben een (te) beperkte woordenschat
- Talen door elkaar heen gebruiken is nadelig voor taal- en vakinhoudelijke ontwikkeling
- Doordat leerlingen meertalig zijn, is het Nederlands minder goed ontwikkeld

(Blom, 2019; Duarte, 2020)

Een eentalige norm in het onderwijs

Meertaligheid in het schoolbeleid

Continuüm:

Talige diversiteit verbieden

Talige diversiteit negeren

Talige diversiteit exploreren – talensensibilisering

Talige diversiteit exploiteren – functioneel meertalig werken

Waar op het continuüm bevindt uw school zich? Schrijf in de chat.

De thuistaal en de Nederlandse taal...

© Lizzy Angerer
(Lizzus Crafts)

11 oktober 2022

Vermeende problemen	Wat weten we erover?
Talen zitten elkaar in de weg	Talen zijn tegelijkertijd actief
Meertalige leerlingen hebben een (te) beperkte woordenschat	Meertalige leerlingen hebben (vaak) een gelijke of grotere woordenschat
Talen door elkaar heen gebruiken is nadelig voor taal- en vakinhoudelijke ontwikkeling	Mixen van talen is niet nadelig Meertalige aanpakken zijn effectiever dan eentalige
Doordat leerlingen meertalig zijn, is het Nederlands minder goed ontwikkeld	Meertaligheid <i>an sich</i> is niet de oorzaak van achterblijvende Nederlandse taalvaardigheid

Is er dan eigenlijk een probleem?

- *Sense of belonging*
- Onderwijsachterstanden
- Schooladviezen
- Doorstroom naar vervolgonderwijs en arbeidsmarkt

(CBS, 2020; OECD, 2016, 2018; LOWAN/ITTA, 2020; VO-Raad, 2016)

➤ **Het negeren of verbieden van thuistalen is niet de oplossing**

Tijd voor een andere aanpak. Waarom?

Het benutten van meertaligheid/thuistalen in de klas is positief voor:

- Identiteitsontwikkeling
- Welbevinden
- Motivatie
- Cognitieve ontwikkeling (talig én vakinhoudelijk)

Ook voor kinderen met Nederlands als moedertaal is ruimte voor meertaligheid een verrijking van hun talig-culturele ontwikkeling!

3.

De klas in!

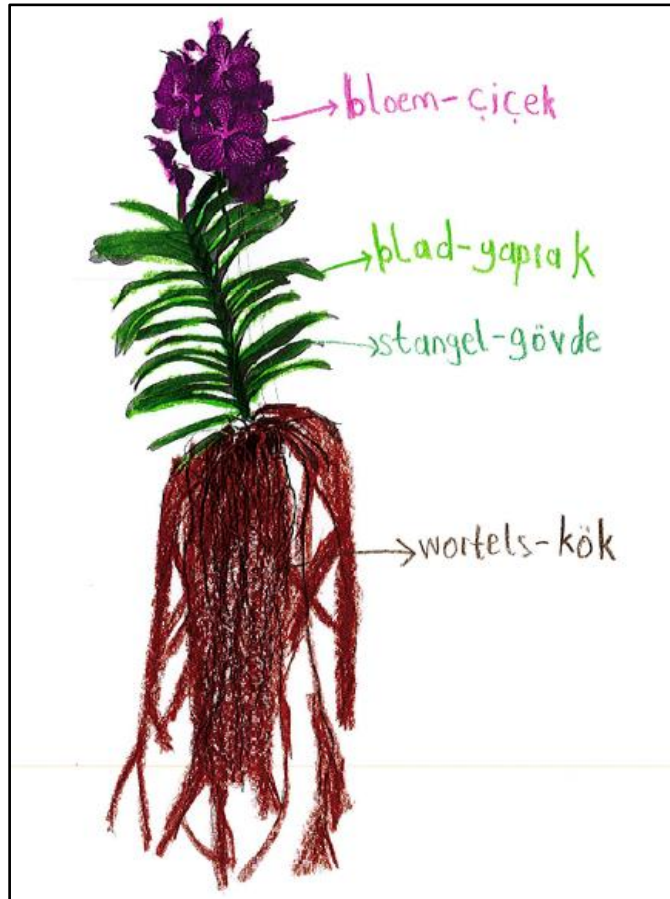
Naar taalrijk, meertalig (vak)onderwijs

Inclusief, taalgericht natuur- en techniekonderwijs

Thema plantengroei: taal centraal

Denkstappen

Meertaligheid benutten in de lesvoorbereiding

- De leerlingen krijgen de opdracht om hun ouders of een ander familielid (in de thuistaal) te bevragen over een plant die hier niet groeit, maar wel in het thuisland.
- Ouders van meertalige leerlingen kunnen betrokken zijn bij het realiseren van een woordenlijst met kernbegrippen – in twee of meerdere talen.
- Pre-teaching door ouders/ondersteuners in de thuistalen.

Meertaligheid benutten tijdens lesactiviteiten

- Stimuleer leerlingen met dezelfde thuistaal om in hun eigen taal te overleggen tijdens het voorbereiden of uitvoeren van een proefje.
- Laat leerlingen zelf zoeken naar informatie over planten in hun thuistaal; zie bijv. <http://www.yardimcikaynaklar.com/bitkilerde-buyume-ve-gelismesurecleri-nelerdir/>
- Laat een tekst over de groei van planten lezen in de moedertaal (bijvoorbeeld in het Syrisch-Arabisch of Turks).

Samen nadenken over ontkiemen

© Lizzy Angerer
(Lizzus Crafts)

11 oktober 2022

© Jantien Smit

22

Bedankt voor uw aandacht!

Volg het lectoraat

- hu.nl/onderzoek/meertaligheid-en-onderwijs
- linkedin.com/company/lectorat-meertaligheid-en-onderwijs/

Contact

- jantien.smit@hu.nl
- meertaligheid@hu.nl

Illustraties

- Lizzy Angerer (lizzuscrafts.com)

